

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

УДК 37.014.61:37.013.32
DOI: 10.37026/2520-6427-2023-115-3-15-20

Володимир БОРДЮК,
кандидат педагогічних наук,
заступник директора
з науково-педагогічної роботи та комунікацій
Рівненського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0001-9843-789X
e-mail: sofroniy.km@gmail.com

ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКА ЕКСПЕРТИЗА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРАКТИК НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Анотація. У статті розкрито важливість проведення державно-громадської експертизи у ході здійснення інноваційних експериментів та проєктів в умовах реалізації Концепції Нової української школи. Проаналізовано наукові доробки вітчизняних учених, що присвячені дослідженню інноваційної діяльності, проведенню експертиз та характеристики експертних методів.

Схарактеризовано різні підходи до розуміння сутності понять «експертиза», «громадська експертиза», «державно-громадська експертиза». Означено основні напрями державно-громадської експертизи (експертиза управління, експертиза мотивації, інструкційна експертиза, експертиза планування, експертиза

застосування практичних результатів, розуміння перспектив та можливостей для подальшого розвитку), які можуть бути застосовані на різних етапах впровадження інноваційних практик.

У статті описано вимоги до ефективності державно-громадської експертизи. Розкрито функції експертизи та її переваги як інструмента, що впливає на покращення результатів впровадження інновацій.

Запропоновано алгоритм здійснення державно-громадської експертизи впровадження інноваційних практик Нової української школи.

Ключові слова: інновація, інноваційна практика, експертиза, державно-громадська експертиза, Нова українська школа.

Volodymyr BORDYUK,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Head's assistant in Scientific and Pedagogical work
and communications,
Rivne Regional Institute
Postgraduate pedagogical education,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0001-9843-789X
e-mail: sofroniy.km@gmail.com

STATE AND PUBLIC EXPERTISE ON THE IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE PRACTICES OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

Abstract. The article reveals the importance of state-public expertise in the implementation of innovative experiments and projects in the context of the implementation of the Concept of a new Ukrainian school. It has been analyzed the scientific works of domestic scientists, which are devoted to researching innovative activities, carrying out examinations and characteristics of expert methods.

It has been characterized various approaches to

understanding the essence of the concepts of «expertise», «public expertise», «state-public expertise».

It has been disclosed the main directions of state and public expertise (management expertise, motivation expertise, instructional expertise, planning expertise, expertise in the application of practical results, understanding of prospects and opportunities for further development) that can be applied at various stages of the implementation of

innovative practices.

The article describes the requirements for the effectiveness of state and public expertise. It has been disclosed functions of expertise and its advantages as a tool influencing the improvement of innovation implementation results. An algorithm for state-public examination of the implementation of innovative practices of the New Ukrainian School is proposed.

Key words: *innovation, innovative practice, expertise, state-public expertise, New Ukrainian School.*

Постановка проблеми. У XXI столітті важливою потребою зростаючої особистості є освіта, що здатна забезпечити їй успішне майбутнє. Успіх в означеному контексті розуміється як досягнення поставлених цілей у певній діяльності, бажаний результат, визнання в оточенні. Як же у вирішенні цього питання допоможе система освіти? Передусім – завдяки набуттю здобувачами освіти необхідного досвіду, що сприятиме розвитку їхніх захоплень, здатності вирішувати проблеми, формуванню креативності та критичного мислення. У зв'язку з цим сьогодні у багатьох країнах світу відбуваються освітні реформи, що охоплюють всіх учасників освітнього процесу, а також суттєво змінюють підходи до професійної діяльності вчителів, розвитку учнів, діяльності закладів освіти, а також сприяють залученню до означених реформ місцевих громад.

Одним з основних завдань освіти на сучасному етапі має бути підготовка глобального громадянства, здатного не просто створювати робочі місця, а й знаходити шляхи вирішення безлічі безпрецедентних глобальних проблем. Це вимагає особливого підходу до освіти, що охоплює всіх учнів, незалежно від місця їхнього перебування, та сприяє розвитку потенціалу кожної дитини. Важливо, щоб за цих умов шкільна культура сприяла підприємництву, глобальній обізнаності та гуманістичному світогляду зростаючої особистості.

Україна розпочала реформування шкільної освіти ще у 2016 році з орієнтацією на ключові принципи сучасної освіти, що впроваджені в країнах Європейського Союзу. Для успішної реалізації основних положень та завдань Концепції Нової української школи на регіональному та всеукраїнському рівнях реалізується низка інноваційних освітніх проєктів, експериментів і практик. Основною метою інноваційної діяльності у сфері освіти є підвищення якості освітнього процесу шляхом створення (вдосконалення) освітніх, навчальних, виховних, психолого-педагогічних та управлінських моделей, технологій, проведення експерименту та реалізації проєкту (Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти, 2023).

Упровадження інновацій у сфері освіти вимагає компетентного вивчення та оцінювання ефективності означеної вище діяльності. Одним з інструментів контролю результатів інноваційних проєктів та оцінки ефективності впровадження інноваційних освітніх практик Нової української школи є їхня державно-громадська експертиза.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Науково-методичні та емпіричні дослідження з проблеми здійснення державно-громадської експертизи в

умовах упровадження інноваційних практик у Новій українській школі засвідчують, що в Україні майже не існує комплексних наукових праць, присвячених цій проблематиці. Однак упродовж останніх років ми спостерігаємо посилення інтересу до означеної проблеми. Дослідженню особливостей упровадження сучасних інноваційних практик та їхньої реалізації в діяльності закладів освіти присвячено праці С. Кириленко. У розвідці науковиці схарактеризовано підходи щодо трактування сутності понять «нововведення», «інновації», «інноваційні практики» та окреслено процес упровадження інноваційних практик у діяльності закладів освіти як цілеспрямований системний набір прийомів та засобів організації освітньої діяльності (Кириленко, 2023).

Особливості розвитку сучасного інноваційного освітнього середовища та дослідження проблем упровадження інноваційних технологій розкрито у працях таких науковців, як І. Бабин, С. Васильєва, М. Волос, А. Коташова, В. Кондратюк, В. Савченко, Г. Сиротинко, В. Тютюнник, В. Химинець.

Загалом найбільш детально питання, що стосуються поняття «експертизи» та характеристики експертних методів, викладені у роботах Т. Аверьянкової, М. Бондар, А. Вінберга, Д. Мирського, О. Шляхова та ін. (Розробка експертних методик, 2015).

Окремим аспектам державно-громадських експертиз як форми взаємодії присвячено наукові праці Е. Афоніна, Л. Гонюкової, В. Гарашука, Н. Гнидюк, М. Лагунової, А. Ткачук та ін.

І. Євтушенко, Ю. Завалевський, С. Кириленко, О. Кіян, К. Таранік-Ткачук ґрунтовно проаналізували проблему державно-громадської експертизи впровадження інновацій у діяльність експериментального закладу загальної середньої освіти всеукраїнського та регіонального рівнів (Організатору інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи у загальноосвітньому навчальному закладі, 2014).

Зважаючи на викладене вище, варто підкреслити, що реалізація Концепції Нової української школи та впровадження на її основі сучасних інноваційних освітніх практик вимагають нових підходів до розуміння сутності, завдань та алгоритмів здійснення державно-громадської експертизи в означеній царині.

Мета статті – проаналізувати сутність державно-громадської експертизи щодо впровадження інноваційних практик Нової української школи та окреслити алгоритм її проведення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метою реформи освіти в Україні є реалізація низки пріоритетів, спрямованих на розв'язання завдань щодо забезпечення розвитку людського капіталу та отримання економічної вигоди у вигляді сталого зростання й конкурентної економіки, а отже – суспільного та індивідуального добробуту, майбутнього процвітання.

Сьогодні реформа здійснюється за такими пріоритетними напрямками:

- доступна та якісна дошкільна освіта;
- Нова українська школа;
- сучасна професійна освіта;
- якісна вища освіта та розвиток освіти дорослих;
- розвиток науки та інновацій.

За кожним із означених вище пріоритетів реалізуються завдання, спрямовані на досягнення спільної мети: перетворити українську освіту на інноваційне середовище, в якому учні й студенти набувають ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, а науковці мають можливості та ресурси для проведення досліджень, що безпосередньо впливатимуть на соціально-економічний та інноваційний розвиток держави (Реформа освіти та науки, 2023).

Німецький дослідник у галузі освіти Андреас Шлейхер підкреслює, що «світова економіка більше не платити вам за те, що ви знаєте, а за те, що ви можете зробити з тим, що знаєте. ... це ставить під сумнів не лише зміст того, що ми викладаємо, але й те, як ми викладаємо» (Education for Our Times, 2022). Зважаючи на це, результати впровадження інноваційних практик Нової української школи мають відповідати викликам сучасності та бути спрямованими на успіх. Це передусім передбачає проведення якісно нової державно-громадської експертизи на різних етапах упровадження інноваційних освітніх практик.

Експертиза (з лат. *expertus* – досвідчений, знавець) – це вивчення, перевірка, аналітичне дослідження, кількісна чи якісна оцінка висококваліфікованим фахівцем, установою, організацією певного питання, явища, процесу, предмета, що вимагають спеціальних знань у відповідній сфері суспільної діяльності.

Крім того, означене поняття трактується як розгляд, дослідження експертом-фахівцем певних справ, питань, що потребують спеціальних знань. Загалом експертиза – це спосіб аналізу причинно-наслідкових зв'язків не тільки стосовно того, що вже відбулося, але й того, що очікується, має або може відбутися; спосіб пізнання певної реальності у тих випадках, коли ця реальність не піддається прямому вимірюванню, об'єктивному та «об'єктивному дослідженню» (Експертиза, 1998).

Відповідно *громадська експертиза* – це форма громадського контролю, змістом якої є дослідження, аналіз, оцінка незалежними громадськими експертами діяльності органів державної влади та її результатів із метою надання експертних висновків та рекомендацій щодо їхнього вдосконалення.

Із кінця ХХ ст. особливої актуальності набули питання визначення принципів і форм громадської експертизи, механізмів її реалізації, реформування та модернізації, а з початку ХХІ ст. широке застосування отримує громадська експертиза у процесі здійснення інноваційної дослідно-експериментальної діяльності на базі закладів освіти. Основними видами такої експертизи є державно-громадська та громадсько-професійна експертиза. Основними принципами державно-громадської експертної діяльності є: доцільність, гласність, компетентність, правомірність, незалежність учасників, рівний доступ, об'єктивність та обґрунтованість експертних висновків, відповідальність за достовірність і повноту аналізу.

Відповідно до пункту 7 розділу II Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти забезпечення проведення експерименту / проєкту здійснюється науково-консультативною радою, до

складу якої мають право входити представники органів управління у сфері освіти, громадських об'єднань та інших зацікавлених суб'єктів інноваційної діяльності. Водночас у пункті 9 означеного Положення зазначається, що науковий керівник спільно з керівництвом експериментальних закладів забезпечує відкритість і доступність змісту та результатів експерименту / проєкту для педагогічної та батьківської громадськості, а також засобів масової інформації. У зв'язку з цим визначається роль державно-громадської експертизи у ході здійснення інноваційної діяльності (Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти, 2023).

Державно-громадська експертиза покликана стати механізмом громадської експертної діяльності з аналізу й оцінки впливу інноваційних практик Нової української школи на умови, життя й успішну реалізацію реформи освіти в Україні, інтересів усіх учасників освітнього процесу та конкретних соціальних груп. Досвід зарубіжних країн засвідчує, що формами державно-громадської експертизи можуть бути: громадські журі (консультаційні громадські колегії); ухвалення рішень через обов'язкові громадські (публічні) слухання; надання висновків недержавними центрами й аналітичними структурами тощо.

Здійснення державно-громадської експертизи впровадження інноваційних практик Нової української школи – це комплексна, багатоаспектна програма експертної діяльності, оскільки містить технологічний, смисловий та емоційний складники (Організатору інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи у загальноосвітньому навчальному закладі, 2014). Така експертиза передбачає набір способів вирішення завдань вивчення ефективності запропонованої інноваційної практики, зокрема: управління; мотивація; інструкції; планування; застосування практичних результатів; розуміння перспектив та можливостей для подальшого розвитку.

Експертиза управління – це організація середовища для максимізації уваги та залучення всіх причетних учасників освітнього процесу до впровадження інновації. Зокрема, йдеться про розуміння актуальності, теоретичної та практичної значущості запропонованої інноваційної практики, аналіз того, наскільки план реалізації відповідає розробленим принципам, процедурам та розподілу часу і простору; оцінку запропонованих стратегій, аналіз проблемних ситуацій на різних етапах реалізації проєкту; залучення експертів до розробки рекомендацій щодо здійснення корекції програми інноваційної практики.

Мотиваційна експертиза – це оцінка вмотивованості учасників проєкту, їхньої здатності мобілізуватися навколо визначених завдань через розуміння та усвідомлення важливості досягнення результатів. Здійснення мотиваційної експертизи повинно сприяти зміцненню впевненості на шляху до досягнення цілей, розвивати асертивність та віру в себе. За цих умов оцінюється те, наскільки учасники освітнього процесу почуваються психологічно безпечними. За результатами такої експертизи можуть розроблятися додаткові інструкції, проводитися навчання, спрямоване на зростання мотивації та покращення психологічного

мікроклімату.

Інструкційна експертиза – це вивчення експертами інструкційних матеріалів, нормативно-правових основ і положень, а також здійснення оцінки того, наскільки з ними узгоджується впровадження інноваційних практик; оцінка відповідності об'єктів експертизи сучасному рівню наукових і технічних знань, тенденціям науково-технічного прогресу, принципам державної освітньої та науково-технічної політики, вимогам екологічної безпеки, економічної доцільності. Така експертиза може бути проведена на різних етапах інноваційної діяльності з метою розробки додаткових рекомендацій щодо збільшення ефективності отриманих результатів.

Експертиза планування – це експертиза програми впровадження інновації як документа та плану здійснення інноваційного проєкту. Вона передбачає оцінку міри відповідності програми встановленим стандартам (формулюється користувачем інформації з орієнтацією на вимоги загальнонавчаних у світі методик планування інноваційної діяльності); оцінку повноти та релевантності наданої інформації; розробку рекомендацій щодо залучення додаткової інформації, методів її поповнення, а також напрямів коригування документа з метою усунення помилок та неточностей.

Експертиза застосування практичних результатів – це оцінка отриманих практичних результатів за допомогою різноманітних експертних методик (методи експертних оцінок, інтерв'ю, ситуативного аналізу, контент-аналізу, оцінки результатів діяльності, метод Делфі та ін.) з метою вивчення ефективності реалізації окреслених завдань та оцінки їхнього позитивного впливу на освітній процес у майбутньому. Наслідком означеної експертизи є підготовка науково обґрунтованих експертних висновків.

Розуміння перспектив та можливостей для подальшого розвитку. Важливим завданням державно-громадської експертизи впровадження інноваційних практик Нової української школи має стати виявлення якісної своєрідності змісту певної освітньої інновації, можливість усунення проблем щодо реалізації програми, порівняння отриманих педагогічних результатів з уже наявними практиками, організація та поширення успішного інноваційного досвіду.

Ефективність державно-громадської експертизи багато в чому залежить від того, наскільки вона відповідає таким вимогам:

- багатокритеріальність (перевірка відповідності отриманих для експертизи документів сучасним стандартам та вимогам);
- мінімальна трудомісткість, а отже, і вартість експертних робіт (використання добре опрацьованих методик, залучення висококваліфікованих фахівців, застосування сучасних програмних продуктів);
- мінімальні витрати часу на проведення експертизи (бажано – до одного тижня);
- максимальна об'єктивність (можливість залучення незалежних експертів, як правило, представників різних галузей, а також усіх рівноправних представників освітнього процесу: учнів, батьків та вчителів);
- максимальна відповідність цілям проведення експертизи.

Правильно розроблена, чітко спланована та організована методика експертизи є запорукою її позитивного впливу на ефективність впровадження інноваційних практик. Методика експертизи (експертного дослідження) – це система методів (приймів, технічних засобів), що застосовуються у ході вивчення об'єктів експертизи з метою встановлення фактів, які стосуються предметів певного роду, виду та підвиду експертизи. Так, О. Шляхов розумів експертну методику як систему наукових методів, прийомів і технічних засобів, що використовуються для вирішення поставлених завдань.

Поняття «*державно-громадська експертиза впровадження інноваційних практик Нової української школи*» варто розуміти як регламентовану програму вирішення експертного завдання (завдань), що складається із послідовних практичних та аналітичних операцій, котрі спрямовані на пізнання властивостей і зв'язків досліджуваних об'єктів (явищ, подій) та передбачають застосування системи методів і засобів, а також правил проведення експертного дослідження.

Основними функціями державно-громадської експертизи є:

- функція досягнення безпосередньої мети дослідження, тобто встановлення фактів, що мають доказове значення; вирішення експертної задачі;
- систематизуюча функція, що забезпечує внутрішню єдність і структурний зв'язок елементів методики між собою;
- прогностична функція, що дозволяє передбачити результат (зокрема, йдеться не про інтуїтивне прогнозування, а про наукове передбачення, засноване на достовірному знанні);
- контролююча функція, тобто забезпечення наукової організації роботи, підвищення надійності та достовірності висновків;
- оцінювальна функція, що зазвичай характеризується суб'єктивним характером, проте низка факторів, котрі впливають на оцінювальну діяльність, мають об'єктивний характер;
- пізнавальна функція, що сприяє набуттю нових знань, підвищенню професійного рівня, ознайомленню із суміжними методиками.

Зважаючи на викладене вище, *державно-громадська експертиза* – це інструмент громадського контролю та участі громадськості в впровадженні інноваційних практик Нової української школи. Досвід застосування такої експертизи неодноразово засвідчував її позитивний вплив на якість результатів реалізації інноваційних освітніх проєктів.

Перевагами державно-громадської експертизи є:

- залучення батьків, громадськості до формування освітньої політики та реалізації освітніх інновацій;
- безкоштовні експертизи з найбільш нагальних проблем;
- незалежна і комплексна оцінка впровадження інноваційних практик Нової української школи;
- можливість визначення і корегування пріоритетів освітньої діяльності;
- наявність комплексу порад щодо розв'язання визначеної проблеми;
- демонстрація відкритості інноваційних проєктів

та уникнення маніпуляції громадською думкою щодо необхідності, актуальності, важливості та ефективності результатів запровадження інноваційних практик.

Розробляючи алгоритм здійснення експертизи, необхідно враховувати, що існує три її основні складові: об'єкт експертизи; суб'єкт експертизи; результат експертизи та її юридична сила. Алгоритм здійснення державно-громадської експертизи має не мети вирішення таких основних завдань: проведення оцінки впровадження інноваційної практики, ефективності одержаних результатів та їхнє поширення; підготовка експертних пропозицій з метою розв'язання значущих проблем реалізації завдань Концепції Нової української школи завдяки впровадженню інноваційних практик.

Загальний алгоритм здійснення державно-громадської експертизи впровадження інноваційних практик Нової української школи – це комплекс послідовних та взаємопов'язаних дій між усіма суб'єктами експертизи, що передбачає:

- здійснення запиту на проведення експертизи (звичай від закладу освіти, де реалізується інноваційний проєкт);

- формування команди незалежних експертів (з урахуванням принципів проведення експертиз, окреслених завдань, загальних та професійних компетентностей);

- підготовку необхідних документів (положень, наказів, розпоряджень) про сприяння проведенню експертизи та надання необхідної інформації;

- аналіз інформації експертами, підготовку експертних висновків та пропозицій;

- оприлюднення та розгляд пропозицій експертів, підготовку заходів щодо їхньої реалізації та надання інформації стосовно можливості усунення виявлених недоліків;

- реалізацію заходів у межах запровадження інноваційної практики з урахуванням висновків на основі проведеної експертизи.

Висновки. Отже, метою реалізації завдань Концепції Нової української школи є різнобічний розвиток, самовдосконалення, самореалізація особистості, виховання учнів на традиціях і звичаях українського народу, рідного краю, створення сприятливих умов для самовираження дитини у різних видах діяльності, розвиток творчих нахилів особистості. За цих умов сьогодні на всеукраїнському та регіональному рівнях реалізується низка інноваційних освітніх проєктів, пріоритетним завданням яких є виведення системи сучасної вітчизняної освіти на якісно новий рівень.

Важливим інструментом ефективного впровадження інноваційних практик Нової української школи є здійснення державно-громадської експертизи, що передбачає реалізацію контролюючої функції, подолання негативних тенденцій у системі сучасної освіти, налагодження взаємокорисної та взаємовигідної комунікації між учасниками освітнього процесу, а також популяризацію успішних освітніх інновацій.

Перспективи подальших досліджень з означеного питання вбачаємо в аналізі особливостей проведення державно-громадської експертизи на різних етапах реалізації інноваційних проєктів; виокремлення

принципів формування команди експертів із метою здійснення державно-громадських експертиз запровадження інноваційних практик.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти. (2023). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE40211?an=1> (дата звернення: 25.07.2023).

Kyrylenko, S. (2023). Implementation of modern innovative practices in the activities of general secondary educational institutions. *Нова педагогічна думка*. №1 (113). С. 22–26. URL: <http://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/513/516>. (дата звернення: 25.07.2023).

Розробка експертних методик: зміст, структура, оформлення (з урахуванням міжнародних стандартів систем управління якістю, адаптованих в Україні): методичні рекомендації. (2015) / О. Рувін (голова авт. кол.), А. Полтавський, М. Бондар та ін.; за заг. ред. Л. Головченко. Київ: КНДІСЕ. 76 с.

Організатору інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи у загальноосвітньому навчальному закладі: методичний порадиш. (2014) / автори-упорядники: І. Євтушенко, Ю. Завалевський, С. Кириленко, О. Кіян, К. Таранік-Ткачук. Київ; Чернівці: Букрек. 420 с.

Реформа освіти та науки. (2023). URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-osviti> (дата звернення: 02.09.2023).

Education for Our Times. (2022). URL: <https://humanjourney.us/health-and-education-in-the-modern-world-section/education-in-the-modern-world-solving-for-the-future/> (дата звернення: 04.09.2023).

Експертиза. (1998). Юридична енциклопедія: у 6 т. / ред. кол.: Ю. Шемшученко та ін. Київ: Українська енциклопедія ім. М. Бажана. Т. 2 (Д–Й). 744 с.

REFERENCES

Polozhennia pro poriadok zdiisnennia innovatsiinoi diialnosti u sferi osvity [Regulations on the procedure for carrying out innovative activities in the field of education]. (2023). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE40211?an=1> (data zvernennia: 25.07.2023). [in Ukrainian].

Kyrylenko, S. (2023). Implementation of modern innovative practices in the activities of general secondary educational institutions [Implementation of modern innovative practices in the activities of general secondary educational institutions]. *Nova pedahohichna dumka*. № 1 (113). S. 22–26. URL: <http://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/513/516> (data zvernennia: 25.07.2023). [in Ukrainian].

Rozrobka ekspertnykh metodyk: zmist, struktura, oformlennia (z urakhuvanniam mizhnarodnykh standartiv system upravlinnia yakistiu, adaptovanykh v Ukraini): metodychni rekomendatsii [Development of expert methods: content, structure, design (taking into account international standards of quality management systems adapted in Ukraine): methodical recommendations]. (2015) / O. Ruvyn (holova avt. kol.), A. Poltavskiy, M. Bondar ta in.; za zah.red. L. Holovchenko. Kyiv: KNDISE. 76s. [in Ukrainian].

Orhanizatoru innovatsiinoi diialnosti ta doslidno-eksperymentalnoi roboty u zahalnoosvitnomu navchalnomu zakladi: metodychnyi poradnyk [Organizers of innovative activity and research-experimental work in a general educational institution: methodical advisor]. (2014). / avtory-uporiadnyky: I. Yevtushenko, Yu. Zavalevskiy, S. Kyrylenko, O. Kiian, K. Taranik-Tkachuk. Kyiv; Chernivtsi: Bukrek. 420 s. [in Ukrainian].

Reforma osvity ta nauky [Reform of education and science]. (2023). URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/>

reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-osviti (data zvernennia: 21.09.2023). [in Ukrainian].

Education for Our Times. (2022). URL: <https://humanjourney.us/health-and-education-in-the-modern-world-section/education-in-the-modern-world-solving-for-the-future/> (data zvernennia: 21.09.2023) [in English].

Ekspertyza. [Expertise] (1998). Yurydychna entsyklopediia: [u 6 t.]. / red. kol.: Yu. S. Shemshuchenko (vidp. red.) [ta in.]. Kyiv: Ukrainska entsyklopediia im. M. Bazhana, T. 2 (D–Y). 744 s. [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції: 04.09.2023

УДК 37.014:37.013.32

DOI: 10.37026/2520-6427-2023-115-3-20-25

Тетяна ГАВЛІТІНА,

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри педагогіки й освітніх інновацій

Рівненського обласного інституту

післядипломної педагогічної освіти,

м. Рівне, Україна

ORCID: 0000-0002-8878-2160

e-mail: gavlitina@ukr.net

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ПРАКТИКИ: СТВОРЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Анотація. У статті проаналізовано міжнародний та вітчизняний досвід створення й використання інноваційних практик для потреб Нової української школи. Окреслено актуальність сучасних підходів і практик у системі загальної середньої освіти як природний процес поєднання еволюційних і революційних змін в освіті та управління ними. Зосереджено увагу на створенні сприятливих умов щодо актуалізації в особистому практичному досвіді педагога комплексу знань, умінь, навичок із предмета викладання, єдності загальних і професійних компетентностей як цілісної педагогічної практики, що відбувається у процесі набуття педагогічної майстерності та впливу змін в освіті й перероджується у педагогічний професіоналізм і новаторство вчителя.

Розкрито сутнісне наповнення інноваційних практик в освіті як виду педагогічної діяльності, що спрямовується на конструювання, апробацію, впровадження й поширення досягнень педагогічного досвіду

і нових підходів до оновлення системи освіти загалом та освітнього процесу зокрема. Наголошено, що інноваційні практики в Новій українській школі є результатом когнітивного компонента реформи освіти й інноваційного процесу створення, впровадження й поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, освітніх і педагогічних управлінських технологій.

Окреслено особливості й підходи впровадження нового змісту компетентнісної освіти за новими Державними стандартами початкової і базової середньої освіти для реалізації відомих освітніх практик. Зосереджено увагу на результатах експериментів та проєктів регіонального рівня, а також їхнього наповнення створеними інноваційними освітніми практиками із позицій новаторського досвіду й інноваційної освітньої діяльності педагогів закладів освіти Рівненщини.

Ключові слова: інноваційні освітні практики, Нова українська школа, педагогічний досвід, новаторство, освітні тренди.

Tetyana HAVLITINA,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor,

Head of Philosophy, Economics

and Management of Education Department,

Rivne Regional Institute

of Postgraduate Pedagogical Education,

Rivne, Ukraine

ORCID: 0000-0002-8878-2160

e-mail: gavlitina@ukr.net